

Az EMAS rendszer bevezetésével és működtetésével kapcsolatos követelmények

A környezetvédelem korábban uralkodó felfogása azt a kérdést helyezte középpontba, hogy hogyan lehetne megszabadulni a már megtermelt hulladéktól és káros kibocsátásoktól, vagyis a csővégi technológiák alkalmazására fektette a hangsúlyt. Szerencsére napjainkban már többnyire a „megelőző környezetvédelem” szemlélete került előtérbe.

Mérföldkőnek számított Magyarország számára 2004. május 1., az Európai Unió csatlakozás, melynek egyik következményeként sor került az EU jogszabályok magyarországi alkalmazására. Egyik kiemelt terület a környezetvédelem területén alkalmazandó EU jogszabályok.

A szervezetek környezetvédelmi teljesítményének értékelésére és folyamatos javítására, valamint a közvélemény megfelelő tájékoztatására eszközként ajánlott a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben való részvétel.

A továbbiakban az Európai Parlament és Tanács 761/2001/EK Rendelete alapján (2001. március 19.) a szervezeteknek a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (Eco- Management and Audit Scheme, EMAS) való önkéntes részvételének lehetőségéről szóló jogszabály hazai alkalmazását szeretném részletezni.

A tanúsítási és hitelesítési eljárás alapvető különbsége

Mielőtt a hitelesítési eljárás részleteire térnék, fontosnak tartom kiemelni az ISO 14001 szabvány szerinti tanúsítási- és a 761/2001/EK rendelet szerinti hitelesítési eljárás alapvető különbségét.

A szervezet maga dönt arról – megrendelői és piaci elvárások alapján – hogy egy ISO 14001 szabvány szerint tanúsított környezetközpontú irányítási rendszert kíván működtet-

ni; ebben az esetben (sikeres tanúsító audit után) egy tanúsító szervezet által kiadott tanúsítvánnyal fog rendelkezni.

A szervezet úgy is dönthet, hogy EMAS környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben kíván résztvenni, akkor az arra a szakágazatra érvényes akkreditált hitelesítő személy fogja – sikeres hitelesítési eljárás után – a Környezeti Nyilatkozatát aláírni. Ezután a szervezet kérheti regisztrálását a nemzeti Illetékes Testületnél, majd miután megkapta regisztrációs számát, nyilvántartásba kerül Brüsszelben és jogosultságot kap az EMAS logó használatára.

A szervezet úgy is dönthet – mivel a 761/2001/EK rendelet magában foglalja az ISO 14001 követelményeit – hogy tanúsíttatja az ISO 14001 szabvány szerinti környezetközpontú irányítási rendszerét (vagy már van ISO 14001 szabvány szerint tanúsított rendszere) és részt vesz az EMAS hitelesítési eljárásban, mert EMAS regisztrációs számot és EMAS logót is szeretne kapni.

Erre is lehetőség van, mert ebben az esetben a szervezetnél a hitelesítőnek csak azokat az elemeket kell hitelesíteni, amelyeket a szabvány nem fed le. A hitelesítési programot a szervezetnél úgy kell kialakítani, a látogatásokat úgy javasolt kombinálni, hogy ez a szervezet számára ne jelentsen szükségtelenül kétszeres munkát, ne okozzon fölösleges költség- és időráfordítást.

EMAS bevezetésének célja és elvárásai, rendeleti háttere

Az EMAS a szervezetek önkéntes részvételén alapuló közösségi vezetés és hitelesítési rendszer, melynek célja hogy támogassa a szervezetek környezeti teljesítményének értékelését és folyamatos fejlesztését, valamint tájékoztassa a nyilvánosságot a szervezetről és a környezeti teljesítményéről.

A rendszer bevezetésének feltételei:

- a szervezet kiépíti és működteti a környezetvédelmi vezetési rendszerét, (761/2001/EK rendelet I. melléklet, ISO 14001 szabvány követelményei)
- a rendszerek teljesítményének szisztematikus, objektív és rendszeres értékelését elvégzi, (761/2001/EK rendelet VI. melléklet, közvetlen és közvetett környezeti tényezők, környezeti tényezők jelentőségének értékelése)
- azonosítja az összes vonatkozó környezetvédelmi jogszabályt és ismeri azoknak a szervezetet érintő hatásait, biztosítja a környezetvédelmi jogszabályok betartását,
- tájékoztatást ad a környezeti teljesítményéről (2003/532/EK Ajánlás) és nyílt párbeszédet folytat a nyilvánossággal és más érdekelt felekkel, (761/2001/EK rendelet III. melléklet Környezeti Nyilatkozat, 2001/680/EK Ajánlás)
- alkalmazottait aktívan bevonja a környezetvédelmi vezetési rendszer működtetésébe.

Az EMAS-ban nyilvántartásba vehető szervezetek és szervezeti egységek

Az EMAS-beli szervezetként regisztrálandó egység nem nyúlhat át egy tagállam határain. Ha a szervezet egy vagy több telephelyet foglal magában, mindegyik telephelynek, amelyre az EMAS érvényes, eleget kell tennie az EMAS összes követelményének, ideértve a környezeti teljesítmény folyamatos javítását is.

Többek között az alábbi különböző szervezeti felépítéssel rendelkező egységek hitelesítése végezhető el, a 2001/681/EK rendelet szabályozása szerint:

- csak egy telephelyen működő szervezetek;
- szervezetek, amelyek kivételes körülmények között nyilvántartásba vetethetnek olyan egységet, amely kisebb, mint egy telephely;
- több telephelyen működő szervezetek, azonos vagy hasonló termékekkel vagy szolgáltatásokkal; különböző termékekkel vagy szolgáltatásokkal.

A Környezeti Nyilatkozattal szembeni elvárások

A Környezeti Nyilatkozatnak tartalmazni kell az EMAS-ban nyilvántartásba vételre kerülő szervezet tevékenységeinek, termékeinek és szolgáltatásainak világos és egyértelmű leírását (a tevékenység TEAOR szerinti besorolását), valamint bármilyen anyaszervezettel való kapcsolatainak összegezését (2001/680/EK Ajánlás).

Ha a szervezetnek csak egy részét kívánják hitelesíteni az EMAS-ban, akkor egyértelműen meg kell határozni a hitelesítésbe bevont szervezet és tevékenységi területet, hogy se a földrajzi fekvésre, se a vállalatirányításra tekintettel ne fordulhasson elő, hogy az EMAS-ban bejegyzett részt összecserélik a szervezetnek más, szorosan kapcsolódó részeivel.

A Környezeti Nyilatkozatnak tartalmaznia kell továbbá:

- a szervezet környezeti politikáját és környezetvédelmi vezetési rendszerének rövid leírását.
- a jelentős környezeti hatásokat kiváltó jelentős közvetlen és közvetett környezeti tényezők leírását, és az e tényezőkkel kapcsolatos hatások jellegének ismertetését.
- a jelentős környezeti tényezőkkel és hatásokkal kapcsolatos környezeti célok és előirányzatok leírását.
- a szervezetről rendelkezésre álló teljesítményadatok összegzését, összehasonlítva a jelentős környezeti hatásokkal kapcsolatos környezeti célokkal és előirányzatokkal. Az összegzés magában foglalhatja a szennyező kibocsátásokra, a hulladéktermelésre, a nyersanyag, energia és víz felhasználására, a zajra vonatkozó adatokat, valamint a 761/2001/EK rendelet VI. mellékletében ismertetett egyéb tényezőket. Az adatoknak lehetővé kell tenniük az évenkénti összehasonlítást a szervezet környezeti teljesítménye alakulásának felmérése céljából.
- a környezeti teljesítménnyel kapcsolatos egyéb tényezőket, többek között a jelentős környezeti hatásokkal kapcsolatos jogi rendelkezéseknek való megfelelés teljesítését.

- a környezeti hitelesítő nevét és akkreditációs számát, valamint az érvényesítés időpontját.

Hitelesítési eljárás

„Hitelesítés” – a környezetvédelmi hitelesítő által végzett – értékelés (ellenőrzés) annak biztosítása érdekében, hogy a szervezet környezetvédelmi politikája, vezetési rendszere és ellenőrzési eljárásai összhangban állnak a 761/2001/EK rendelet követelményeivel. Beletartozik a szervezetenél tett látogatás, a dokumentumok/nyilvántartások megtekintése, és a munkatársak meghallgatása.

„Érvényesítés” – a környezetvédelmi hitelesítő által végzett értékelés annak ellenőrzésére, hogy a szervezet Környezeti Nyilatkozatában foglalt információk és adatok megbízhatók, hitelt érdemlők és helyesek.

A hitelesítés magában foglalja a dokumentumok vizsgálatát, a szervezetenél tett helyszíni ellenőrzést, beleértve az alkalmazottakkal folytatott megbeszéléseket is.

A vizsgálandó dokumentumok közé tartozik:

- az alapvető információ a szervezetről és tevékenységeiről, környezeti politikájáról és programjáról,
- a szervezetenél működő környezetvédelmi vezetési rendszer dokumentumai,
- a lefolytatott előzetes állapotfelmérés vagy a környezetvédelmi ellenőrzés részletes adatai, a jelentés az ilyen felmérésről vagy vizsgálatról és az ezt követő intézkedésekről,
- a Környezeti Nyilatkozat tervezete.

A környezetvédelmi hitelesítő jelentést készít a szervezet vezetése részére, értékeli a rendelet előírásainak való megfelelést, vagy nem megfelelést (pl: a Környezeti Nyilatkozat tervezetére tett módosítási javaslatok vagy kiegészítési igények).

A környezetvédelmi hitelesítő nem érvényesíti a Környezeti Nyilatkozatot, ha a hitelesítés

során megállapítja, hogy a szervezet nem tartja be a jogszabályokat.

A Környezeti Nyilatkozat-tervezet módosításai és kiegészítései után kerülhet sor a hitelesítő általi aláírásra, az első hitelesítési folyamat lezárására.

A hitelesítés gyakoriságára a környezetvédelmi hitelesítő a szervezettel közösen a hitelesítési programot alakít ki, melyben feltétel, hogy minden elem vizsgálata legfeljebb 36 hónapon belül megtörténjen. Továbbá a környezetvédelmi hitelesítő legfeljebb 12 havonként érvényesíti a Környezeti Nyilatkozatban szereplő frissített adatokat.

A szervezetek nyilvántartásba vételének feltételei

A szervezet nyilvántartásba vétele az Illetékes Testületnél történik (Magyarországon az Országos Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság a nyilvántartásba vételért felelős szervezet).

Ennek feltétele:

- érvényesített Környezeti Nyilatkozat,
- a szervezet által kitöltött formanyomtatvány, melyen a regisztrálását kéri, (amely tartalmazza a cég adatait, tevékenységét, a környezetvédelmi hitelesítő nevét, akkreditációs számát, a szervezetre nézve illetékes hatóság vagy hatóságok nevét, egyéb adatokat.)

A regisztrálási kérelem és az érvényesített Környezeti Nyilatkozat beadása után az Illetékes Testület további vizsgálatot végez, és ha a hatóságok arról tájékoztatják, hogy a szervezet nem teljesíti a környezetvédelemmel kapcsolatos vonatkozó jogszabályi követelményeket, akkor a szervezet nyilvántartásba vételi kérelmét elutasítja.

A sikeres hitelesítési eljárás után a szervezet, amely az EMAS nyilvántartásban szerepel – a 761/2001/EK rendelet szabályozása szerint – az Illetékes Testülettel (Magyarországon – OKTVF) kötött szerződés alapján használhatja az EMAS logót.

Összefoglalás és tények

A teljesség igénye nélkül igyekeztem felvázolni az EMAS hitelesítési eljárás követelményeit.

Megítélésem szerint az a tény, hogy az ISO 14001:2004 szabvány felülvizsgálata során több olyan elem is bekerült, illetve hangsúlyt kapott, ami közel áll az EMAS /761/2001/EK előírásaihoz, ezáltal azoknál a szervezeteknél ahol már van ISO 14001 szabvány szerinti tanúsított rendszer, vagy most tervezik kiépíteni, egyre inkább felmerülhet az igény az EMAS környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben való részvételre is.

Magyarországon 2004. januárban elkezdődött a hitelesítő szervezet (ÉMI-TÜV Bayern Kft.) akkreditációs eljárása a NAT-nál. Az akkreditációs eljárásban Dunapack Rt. vállalta, hogy lehetőséget biztosít számunkra a hitelesítési eljárás lefolytatására a Dunaújvárosi telephelyén. A cikk leadása idején a cégünk akkreditációs eljárása még nem zárult le, de mire ez a cikk megjelenik, remélhetőleg sikeresen befejeződik az ÉMI-TÜV Bayern Kft. NAT akkreditációs eljárása és a Dunapack Rt. Dunaújvárosi Telephelyének EMAS hitelesítése magyar akkreditált hitelesítőkkal.

*Moravcsikné File Katalin
TÜV CERT vezető auditor*

Benchmarking és gyakorlata a működésfejlesztésben

I. rész

Zsoldos Benő

Bevezetés

A benchmarking (továbbiakban: B) jelentősége a nyugati világban elsősorban a versenytársakkal való éles szembenállás és egymás legyőzése miatt abban van, hogy kipuhatolják egymás gyengéit, a japán terminológia szerint a „meglazult téglát”, vagy a nyugati országokban használt kifejezéssel az „Achilles sarkát” és ezt a hibát vagy az u.n. „vakfoltot” elkerülve, kialakítják saját stratégiájukat, amely a versenytárs feletti győzelmet jelentheti. A B alapú összehasonlítás azt a célt szolgálja, hogy megismerjék a versenytárs erősségeit és gyengeségeit abból a célból, hogy az erősségeket hatástalanítsák és a gyengeségeket kihasználják.

A Komatsu óriás vállalat igazgatói átlagban évi hat hónapot töltenek el *Hoshin Kanri*-val, vagyis felülről irányított minőségfejlesztési folyamat elemzésével és egy módosított folyamat irányainak meghatározásával azért, hogy legnagyobb ellenfelüket a Caterpillart háttérbe szorítsák. Az ilyen jellegű stratégiai munkára a nyugati országok gyárigazgatóinak csak három napjuk van, szemben az említett 6 hónappal,

minthogy ők többnyire operatív feladatokat látnak el.

A B-gal foglalkozó szakirodalom felhívja a figyelmet arra, hogy a B-ot tudományosan kell végezni, mert csak ennek van értelme, hiszen a B a Malcom Baldrige National Quality Award szerves tartozéka, de az Európai Minőségdíj is kiemelten kezeli a B-ot. A nem tudományos B-ot csak „ipari kirándulás”-nak tekintik. A B vizsgálatot érdemes más iparág megfigyelésével végezni, mivel az a tapasztalat, hogy az azonos iparágban az emberek ugyanazon dolgokat rendszerint azonosan végzik. Ezek után nézzük meg a benchmarkingot egy kicsit közelebbről. Íme:

A benchmarking eredete

A „benchmark” (továbbiakban: Bk) szak kifejezés eredetileg a földmérők jele volt és jelentése szerint: bevágás egy sziklán amelyet referenciapontként használtak. A B összehasonlítást, összemérést jelent. Egy olyan összehasonlító folyamatról van szó, amelynek

során egy cég mások jó gyakorlatát átvéve, ill. abból tanulva javít a saját teljesítményén. A B szó további jelentése: „teljesítmény-értékelés”. Gyakorlati szempontból a B ismeretszerzést, pontosabban másoktól megszerzett tudást és ennek tudatos felhasználását jelenti. A kifejezést a TQM mozgalom kezdte el használni a minőségfejlesztés körében.

A modern B gyökerei a II. világháború utáni japán ipar újjáépítéséhez nyúlnak vissza, amikor is sok ezer vállalatot látogattak meg főleg Nyugat-Európában és Amerikában azért, hogy megfigyeljék a termékeket, a folyamatokat és az új technológiákat, majd adaptálták és továbbfejlesztették azokat. 1952 és 1984 között több mint 42 ezer szerződést kötöttek a nyugati technológiákra és know-how-ra.

A B elterjedését a nyugati világban 1989 -től számítjuk, amikor is megjelent a Xerox vállalat mérnökének könyve a „Benchmarking: a kiváló teljesítményhez vezető legjobb gyakorlatok felkutatása” címmel, amelyben az 1976–1986 közötti kutatásokat ismerteti, amelyeknek célja a vállalat versenyképességének visszanyerése és fejlesztése.

A B a menedzsment-módszerek között a jövőkép és a stratégiai tervezés után a harmadik helyet foglalja el. Világméretekben történt elterjedéséhez nagymértékben hozzájárult a vállalatok, szervezetek, régiók között kibontakozó verseny, valamint az is, hogy az „Üzleti Kiválóság Modell” rendszerében igen komoly súllyal esik latba a vállalat eredményeinek megítélésénél a B adatok bemutatása és ezen adatok tudatos felhasználása a vállalat teljesítményének fejlesztésében. A Dunapack Rt. Hullámtermékgyár Nemzeti Minőségi Díj pályázatában is több helyen hazai iparági ill. vállalatcsoportbeli (Mosburger) adatokat használtunk fel.

A benchmarkingről általában

A B annak a meghatározása, hogy MIÉRT és HOGYAN teljesítenek egyes vállalatok jobban másoknál. Más meghatározás szerint a B összekötő kapocs a között, ahol vagyunk és ahol szeretnénk lenni.

A B célja lemásolni vagy továbbfejleszteni a legjobb vállalat módszereit. Cél a működésünk fejlesztése és a tapasztalatok beépítése a működésbe. A B-nek a Xerox után a második úttörője a Ford volt, amely a vevők által igényelt 400 legfontosabb autótulajdonságot épített be az új konstrukciójú autójába, úgy, hogy a legjobbakat más gyárakétól (pl. Saab) elleste. Ezen túl feladatuk volt, hogy ne csak másolják, hanem tökéletesítsék is a rivális konstrukció legjobb tulajdonságait.

Mint már említettem, a B összemérést jelent a legjobb és a szóban forgó vállalat valamely tevékenységének teljesítményére vonatkozóan, és ezen túl a szerzett tapasztalatok felhasználását is jelenti a vállalat működésének fejlesztésére. A B a szervezeti tanulás és tudás szervezetek közötti megosztásának igen hatékony formájának bizonyult az utóbbi időkben.

A Bk jelölheti a viszonyítási alapként szolgáló teljesítményszintet, vagy azt a szervezetet, amelyik ezt a jó teljesítményt elérte.

A Bk nem feltétlenül az iparágon belül található meg, lehetséges, hogy iparágon kívül találunk olyan kiemelkedő gyakorlattal és teljesítménnyel rendelkező szervezetet, amellyel összemérhetjük magunkat.

A benchmarking előnyei

- Lehetőséget ad a kiemelkedő teljesítmény elérésére
- Segít meghatározni a vállalat erősségeit és gyengeségeit
- Hozzájárul a folyamatos fejlesztési kultúra kialakításához
- Elősegíti a vevők és a versenytársak jobb megértését

A benchmarking fajtái

A B a szervezet működésének különböző területeire irányulhat, nevezetesen:

- **Stratégiai B**, amely a stratégia kialakítására és elemzésére irányuló vizsgálat. Akkor alkalmazhatjuk, amikor a vállalat

hosszútávú fejlesztésének irányait akarjuk meghatározni.

- **Folyamat B**, a folyamatok elemzésére és fejlesztésére vonatkozik,

- **Funkcionális B**, a vállalati szervezet kialakítására, módosítására, elemzésére irányul. Ha már látjuk, hogy milyen területeken, milyen teljesítmény-javulást szeretnénk elérni, akkor a Funkcionális és Folyamat B segítségével kereshetjük a válaszokat a fejlesztés gyakorlati megvalósítására.

- **Teljesítmény B**, a teljesítmények, eredmények összemérésére, értékelésére és a teljesítménycélok meghatározására irányul. Ha tehát arra vagyunk kíváncsiak, hogy a mi szervezetünk teljesítménye hogyan viszonyul más hasonló feltételek mellett működő szervezetek teljesítményéhez, akkor ezt a teljesítmény B során lehet megítélni. A Teljesítmény B segíthet a konkrét és reális célok megfogalmazásában, illetve a későbbiekben a teljesítmények és a fejlődés értékelésében.

- **Verseny B**. lényege, hogy ugyanazon piacon résztvevő, versenyhelyzetben lévő termékeket előállító ill. szolgáltatást nyújtó vagy munkafolyamatokat alkalmazó vállalatokat a saját vállalatunkkal összehasonlítunk és felismerjük, hogy hogyan tudunk hozzájuk képest jobba válni pl.: Coca-Cola végezhet B-ot a Pepsire, az Apple az IBM-re, vagy a GM a Fordra vonatkozóan.

A legjobb gyakorlat (Best Practice)

A B keresése során (pl. Dunapack esetében Alliabox, 24 hullámtermékgyártó nyugat-európai szövetsége) arra kérdésre keressük a választ, hogy mi a jelenlegi legjobb elért teljesítmény és ehhez hogyan viszonyul a mi saját teljesítményünk. A legjobb gyakorlat keresésekor pedig arra keressük választ, hogy HOGYAN érték el ezt a legjobb teljesítményt és mi az oka/i annak, hogy a mi teljesítményünk elmarad a Bk-hoz képest.

Az elemzéskor meg kell határozni a köztünk és a Bk közötti teljesítményrést. Ha megszer-

kesztjük a Teljesítmény vs Idő koordinátában a saját vállalatunk és a Bk szervezet Teljesítmény egyenesét, akkor a két egyenes metszéspontja utáni teljesítményrés már azt mutatja, hogy a mi szervezetünk (folyamatunk) mennyivel jobb a Bk-nál.

Benchmarking lépések

- **Tervezési fázis (Plan)**

- meghatározzuk, hogy mit kívánunk tökéletesíteni.

- meghatározzuk a B tárgyát, célját,

- megkeressük a Bk partnert, vagyis megkeressük a legjobb teljesítményt nyújtó vállalatokat,

- meghatározzuk a Bk formát (teljesítmény, funkcionális, folyamat)

- meghatározzuk az adatgyűjtés módszerét

- **Adatgyűjtés (Do)**

- El kell végezni a belső és külső adatgyűjtést Ismerni kell saját kiindulási helyzetünket a javításhoz, azért – hogy egy példával éljek – mert ha valaki azt kérdezi egy közlekedés-irányítótól, hogyan jutok el Budapestre és az telefonon visszakérdez: hogy hol van most?, mire a válasz: nem tudom, akkor a B nem végezhető el. Vagyis az aktuális helyzet ismerete elengedhetetlen a fejlesztés irányának meghatározásához.

- azonosítjuk a teljesítmény mérőszámait, amit pontosítani kell a Bk partnerrel

- az adatokat megfelelő formában strukturálni kell

- mérnünk kell a legjobb vállalat teljesítményét

- mérnünk kell a saját teljesítményünket

- **Elemzési fázis (Check)**

- Saját és a Bk teljesítmény közötti eltérés azonosítása, az eltérés okainak feltárása.

- azonosítani kell a legjobb gyakorlatot.

- meg kell határozni, hogy mit kell tennünk annak érdekében, hogy a teljesítményrést zárjuk, sőt előnyösebb pozícióba kerüljünk

- **Act**

- *Adaptálás*

Programot dolgozunk ki a lemaradásunk behozására úgy, hogy a B tapasztalatokat beépítjük saját döntéseinkbe. Intézkedéseket kell hozni és fejlesztési akciókat kell indítani.

- *Implementáció*

Végrehajtjuk a programot, és az eredményt regisztráljuk. Az implementáció többnyire nem a B-ot végző személyek feladata, ezért fontos, hogy a döntések bekerüljenek az egyes területekre vonatkozó vállalati szintű éves célprogramokba (pl.: a Hullámtermégyári Cél-Program-Feladat tervbe).

A Változtatások eredményeit nyomon kell követni. A megvalósítás során sokszor további B információkat kell gyűjteni.

- *Lezárási fázis*

Fontos hogy a B vizsgálat általi változások eredményeit figyelemmel kísérjük

A benchmark szervezetre vonatkozó információ-források

a./ belső információk

- Publikált információk: eljárások, szaklapban megjelent cikkek, szabadalmak
- Nem publikált információk

b./ külső információk

- Publikált információk: folyóiratok, szakmai egyesületek, szövetségek egyéb társaságok jelentései, adatbázisok
- Nem publikált információk

A vevőktől és a szállítóktól is szerezhetők információk. A dolgozók tudása, ismeretei, kapcsolatai és tapasztalatai értékesek lehetnek a B folyamatban. A legértékesebb információt azonban közvetlen információcserével kaphatjuk. Általában azok a vállalatok a leghajlandóbbak a tapasztalatcserére, amelyek a legjobban működnek. A versenytársakról általában az ipari kamarákon vagy különböző Bk klubokon keresztül, vagy egy független testület által készített felmérés eredménye útján szerezhetünk információt. A versenytársakkal való információcsere általában azonban azt jelenti,

hogy csak az adatok szerezhetőek meg, de ritkán kaphatunk betekintést abba, hogy hogyan érik el ezeket az eredményeket.

Benchmarking stílusok

Fontos előre bocsátani, hogy a kiválasztott B-folyamatnak igazodnia kell a szervezet szükségleteihez (pl.: logisztika), a dolgozói képességekhez és a vállalati kultúrához. Másrésztől nem szabad szem elől téveszteni azt sem, hogy a B a vállalati üzleti stratégiának a része és nem egy plusz adalék, amely szinte független a stratégiától. El kell érni, hogy a B-cél az egész vállalat számára fontos legyen. Ezek után a B stílusokról röviden. A stílusok fajtái a következők:

a./ adaton alapuló B

Egy adott működési terület (pl.: logisztika), meglévő adatbázisán végzett B felmérés. Sokszor azonban ennél többről van szó, nevezetesen az adott terület működési körülményei fejlesztésre kerültek és azt szeretnék megtudni, hogy egy Bk teljesítményéhez viszonyítva, a működése milyen színvonalú és a „legjobb gyakorlat” elsajátításával mivé tehető.

b./ folyamaton alapuló B

Egy önálló folyamat vizsgálata, vagy akár egy szervezeti háttérrel nem rendelkező, előírt folyamat-modell (pl.: egy ISO eljárás tervezet) B-ja

c./ embereken alapuló B

A B modellt a dolgozók tervezik, aminek az előnye a magas fokú dolgozói részvétel. Hibája, hogy nem biztos, hogy a stratégiába illeszthető.

d./ stratégián alapuló B

A B a stratégia szerint vizsgál a dolgozók bevonása nélkül. A stratégián alapuló megközelítés analitikailag jól megalapozott lesz, azonban hátrány lehet, hogy a rejtett tudással rendelkező dolgozók ismeretei nem válnak közkinccsé.

e./ stratégián és embereken alapuló

a c./ és a d./ pontban leírt stílusok keveréke. Ily módon mindkét változat előnyei érvényre jutnak.

Az, hogy a B munka során melyik stílust választjuk, a szervezet kultúrájától függ:

- A B lehet egy egyszerű adatgyűjtés, például a teljesítmény-mutatóké, vagy a B tárgya egy folyamat vizsgálata
- Más stílust kell választani, ha szervezeti változás következik be, ahol új szabályok jelennek meg (stratégián alapuló B)

- A stílust meghatározzák a dolgozók aktuális képességei és/vagy a B-projektre fordítható idő mennyisége
- Meghatározza a stílusválasztást a vállalati kultúra, nevezetesen az, hogy az irányítás közreműködésen alapuló és nyitott, vagy hierarchikus és direktív.

Folytatjuk...

Tájékoztató az új, papíripart érintő MSZ kiadványokról

MSZ EN

1. rész

MSZ/TprEN ISO 22000:2004 – magyar

ICS 67.020 Élelmiszeripari eljárások
Élelmiszer-biztonsági irányítási rendszerek. Az élelmiszerláncban résztvevő szervezetekre vonatkozó követelmények

Food safety management systems. Requirement for organizations throughout the food chain

MSZ EN 648:2003 – angol

ICS 67.250 Élelmiszerekkel érintkező anyagok és cikkek
ICS 85.060 Papír és karton

Élelmiszer-biztonsági irányítási rendszerek. Az élelmiszerláncban résztvevő szervezetekre vonatkozó követelmények

Food safety management systems. Requirement for organizations throughout the food chain

MSZ EN 1010-1:2005 – angol

ICS 37.100.10 Sokszorosítógépek
ICS 85.100 Papíripari berendezések
Gépek biztonsága. Nyomdai és papírfeldolgozó gépek tervezésének és kialakításának biztonsági követelményei. 1. rész: Általános követelmények

Safety of machinery. Safety requirements for design and construction of printing and paper converting machines. Part 1: Common requirement

MSZ EN 1010-3:2003 – magyar, angol

ICS 37.100.10 Sokszorosítógépek
ICS 85.100 Papíripari berendezések
Gépek biztonsága. Nyomdai és papírfeldolgozó gépek tervezésének és kialakításának biztonsági követelményei 3. rész: Vágógépek

Safety of machinery. Safety requirements for design and construction of printing and paper converting machines. Part 3: Cutting machines

MSZ EN 1010-4:2004 – angol

ICS 37.100.10 Sokszorosítógépek
ICS 85.100 Papíripari berendezések
Gépek biztonsága. Nyomdai és papírfeldolgozó gépek tervezésének és kialakításának biztonsági követelményei. 4. rész: Könyvkötő, papírfeldolgozó és -kiszerező gépek
Safety of machinery. Safety requirements for design and construction of printing and paper converting machines. Part 4: Bookbinding, paper converting and finishing machines

MSZ EN 13023:2004 – angol

ICS 17.140.20 Gépek és berendezések zajkibocsátása
ICS 37.100.10 Sokszorosítógépek
ICS 85.100 Papíripari berendezések
Nyomdagép, papírfeldolgozó, papírgyártó gépek és kiegészítő készülékek zajmérési módszerei. 2. és 3. pontossági osztály
Noise measurement methods for printing, paper converting, papermaking machines and auxiliary equipment. Accuracy grades 2 and 3

MSZ EN 12281:2003 – angol

ICS 85.080 Papírtermékek
Nyomó és irodai papírok. Száraz festékes (toner) képalkotási eljáráshoz alkalmazott másolópapír követelményei.
Printing and business paper. Requirements for copy paper for dry toner imaging processes

MSZ EN 12283:2003 – angol

ICS 85.080 Papírtermékek
Nyomó és irodai papírok. Száraz festékes-adhézió (toneradhézió) meghatározása
Printing and business paper. Determination of toner adhesion

MSZ EN 13010:2003 – angol

ICS 55.020 Termékcsoomagolás és -elosztás általában
Csoomagolás. Egységcsomagolás. Csoomagolásméreték és követelmények akasztótűskés perforált árubemutató táblához
Packaging. Unit packaging. Dimensions and requirements for pegboard display

MSZ EN 13427:2005 – angol

ICS 13.030.99 Hulladékokra vonatkozó egyéb szabványok
ICS 55.020 Termékcsoomagolás és -elosztás általában
Csoomagolás. A csomagolásra és a csomagolási hulladékokra vonatkozó európai szabványok alkalmazásának követelményei
Packaging. Requirements for the use of European Standards in the field of packaging and packaging waste

MSZ EN 13428:2004 – angol

ICS 13.030.99 Hulladékokra vonatkozó egyéb szabványok
ICS 55.020 Termékcsoomagolás és -elosztás általában
Csoomagolás. A gyártás és összetétel specifikus követelményei. Megelőzés anyagfelhasználás-csökkentéssel
Packaging. Requirements specific to manufacturing and composition. Prevention by source reduction

MSZ EN 13429:2004 – angol

ICS 13.030.50 Újrahasznosítás (visszanyerés)
ICS 55.020 Termékcsoomagolás és -elosztás általában
Csoomagolás. Újrahasználat
Packaging. Reuse

MSZ EN 13430:2004 – angol

ICS 13.030.50 Újrahasznosítás (visszanyerés)
ICS 55.020 Termékcsoomagolás és -elosztás általában
Csoomagolás. Az alapanyagkénti hasznosítással visszanyerhető csomagolás követelményei
Packaging. Requirements for packaging recoverable by material recycling

MSZ EN 13431:2004 – angol

ICS 13.030.99 Hulladékokra vonatkozó egyéb szabványok

ICS 55.020 Termékcsoomagolás és -elosztás általában
Csoomagolás. Energetikailag hasznosítható csomagolások követelményei, beleértve a legkisebb alsó fűtőérték meghatározását is

Packaging. Requirements for packaging recoverable in the form of energy recovery, including specification of minimum inferior calorific value

MSZ EN 13437:2003 – magyar, angol

ICS 13.030.50 Újrahasznosítás (visszanyerés)
ICS 55.040 Csoomagolóanyagok és -tartozékok
Csoomagolás és alapanyagként hasznosítás. Az anyagában való hasznosítási eljárások és folyamatábrák leírása
Packaging and material recycling. Criteria for recycling methods. Description of recycling processes and flow chart

MSZ EN 13439:2003 – magyar, angol

ICS 13.030.20 Folyékony hulladékok. Iszapok
ICS 55.020 Termékcsoomagolás és -elosztás általában
Csoomagolás. Az energetikai hasznosítás aránya. Meghatározás és számítási módszer
Packaging. Rate of energy recovery. Definition and method of calculation

MSZ EN 13440:2003 – magyar, angol

ICS 13.030.50 Újrahasznosítás (visszanyerés)
ICS 55.040 Csoomagolóanyagok és -tartozékok
Csoomagolás. Az anyagában való hasznosítás aránya. Meghatározás és számítási módszer
Packaging. Rate of recycling. Definition and method calculation

MSZ EN 13593:2003 – angol

ICS 13.030.40 Hulladékeltávolítás és -kezelés létesítményei és berendezései
ICS 55.080 Zsákok. Zacsók
Csoomagolás. Papírzsákok a háztartási hulladék gyűjtésére. Típusok, követelmények és vizsgálati módszerek
Packaging. Paper sacks for household waste collection. Types, requirements and test methods

MSZ EN 13876:2003 – angol

ICS 55.020 Termékcsoomagolás és -elosztás általában
Szállítás. Logisztika és szolgáltatás. Áruszállító lánc. A teherszállítási szolgáltatás lebonyolításának szabályzata
Transport. Logistics and Services. Goods transport chains. Code of practice for the provision of cargo transport services

MSZ EN 14045:2003 – angol

ICS 13.030.99 Hulladékokra vonatkozó egyéb szabványok

ICS 55.040 Csomagolóanyagok és -tartozékok
Csomagolás. Csomagolóanyagok szétmállásának értékelése célszerűen irányított vizsgálatokkal, előírt komposztálási feltételek mellett

Packaging. Evaluation of the desintegration of packaging materials in practical oriented tests under defined composting conditions

MSZ EN 14046:2003 – angol

ICS 13.030.99 Hulladékokra vonatkozó egyéb szabványok

ICS 55.040 Csomagolóanyagok és -tartozékok
Csomagolás. Csomagolóanyagok teljes aerob biológiai lebonthatóságának értékelése szabályozott komposztálási feltételek mellett. A szén-dioxid-kibocsátás elemzésén alapuló módszer

Packaging. Evaluation of the ultimate aerobic biodegradability of packaging materials under controlled composting conditions. Method by analysis of released carbon dioxide

MSZ EN 14047:2003 – angol

ICS 55.020 Termékcsomagolás és -elosztás általában
Csomagolás. A csomagolóanyagok teljes aerob biológiai lebonthatóságának meghatározása vizes közegben. A keletkezett széndioxid elemzésén alapuló módszer
Packaging. Determination of the ultimate aerobic biodegradability of packaging materials in aqueous medium. Method by analysis of evolved carbon dioxide

MSZ EN 14048:2003 – angol

ICS 55.020 Termékcsomagolás és -elosztás általában
Csomagolás. A csomagolóanyagok teljes aerob biológiai lebonthatóságának meghatározása vizes közegben. Az oxigén szükséglet zárt respirométerben való mérésén alapuló módszer

Packaging. Determination of the ultimate aerobic biodegradability of packaging materials in aqueous medium. Method by measuring oxygen demand in closed respirometer

MSZ EN 14086:2003 – angol

ICS 85.060 Papír és karton
Papír és karton. A fényvisszaverődés meghatározása. Mérés 45°-os beesési szögű párhuzamos fényugarakkal, DIN-módszer

Paper and board. Measurement of specular gloss 45°, with a paralell beam, DIN method

MSZ EN 14149:2004 – angol

ICS 55.180.40 Teljes, megtöltött szállítási csomagok
Csomagolás. Teljes, töltött szállítási csomagolások és egységkrakományok. Ütésvizsgálat billentéssel
Packaging. Complete, filled transport packages and unit loads. Impact test by rotational drop

MSZ EN 14182:2003 – magyar, angol

ICS 01.040.55 Termékcsomagolás és -elosztás (Szakki-fejezések gyűjteménye)

ICS 55.020 Termékcsomagolás és -elosztás általában
Csomagolás. Fogalommeghatározás. Alapvető szakki-fejezések és fogalommeghatározások
Packaging. Terminology. Basic terms and definitions

MSZ EN 14375:2004 – magyar, angol

ICS 11.120.01 Gyógyászat általában
ICS 55.020 Termékcsomagolás és -elosztás általában
ICS 97.190 Berendezések gyermekek számára
Gyógyszertermékek gyermekbiztos, nem visszazárható csomagolása. Követelmények és vizsgálat
Child-resistant non-reclosable packaging for pharmaceutical products. Requirements and testing

MSZ CR 13686:2003 – angol

ICS 13.030.99 Hulladékokra vonatkozó egyéb szabványok
ICS 55.020 Termékcsomagolás és -elosztás általában
Csomagolás. A csomagolási hulladék energetikai hasznosításának optimalizálása
Packaging. Optimization of energy recovery from packaging waste

MSZ CR 13910:2003 – angol

ICS 13.020.60 Termék életciklusai
ICS 55.020 Termékcsomagolás és -elosztás általában
Csomagolás. Jelentés a csomagolások életciklus-elemzésének előírásairól és módszereiről
Packaging. Report on criteria and methodologies for life cycle analysis of packaging

MSZ CEN/TR 1431:2003 – angol

ICS 55.020 Termékcsomagolás és -elosztás általában
Áruszállító lánc. Környezetvédelmi nyilatkozat és jelentés az áruszállító láncban
Freight transportation services. Declaration and reporting of environmental performance in freight transport chains

Folytatjuk...

Kubicza M.